

ת"פ 65368/07/19 - מדינת ישראל נגד מוחמד סקא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 65368-07-19 מדינת ישראל נ' סקא(עצור/אסיר בפיקוח)
לפני כבוד השופט ציון קאפח

המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד מיטל מור

נגד
הנאשם מוחמד סקא
ע"י ב"כ עו"ד ירוסלב מץ

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום שעניינן עבירת שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

1. עובדות כתב האישום בתמצית

ביום 15.7.19 סמוך לשעה 17:15 הלכה מ.ט.מ. ילידת 1937, (להלן: "המתלוננת") ברחובה של עיר כשהיא נושאת בידה את תיקה האישי ובו מכשיר טלפון נייד, מפתח, כרטיס אשראי וכסף מזומן.

הנאשם אשר ישב בקרבת מקום הבחין במתלוננת והחליט לשדוד ממנה את התיק.

הנאשם רכב על אופניו בעקבותיה, התקרב אליה מבלי שתבחין בו, ביצע בה מעשה אלימות דחף אותה בכתפה ומשך ממנה את התיק בכוונה לגנוב אותו ממנה. הנאשם נטל ממנה את התיק, אך כתוצאה מהדחיפה נפלה המתלוננת ארצה.

בהמשך, נמלט הנאשם מהמקום כשהוא רוכב על אופניו ובמהלך מנוסתו השליך את התיק לפח בקרבת מקום.

בעקבות מעשי הנאשם, נגרמו למתלוננת המטומות בפנים, חבלות בכתף, שברים בעצמות האף והיא נזקקה לטיפול רפואי.

2. הצדדים הגיעו להסדר לפיו יופנה עניינו של הנאשם לשירות המבחן. במקביל, יתבקש תסקיר קרבן עבירה. באת כח המאשימה הדגישה כי עמדת המדינה הינה לעתור למאסר בפועל.

3. ראיות לעניין העונש

מטעם התביעה - תמונות פניה של נפגעת העבירה בסמוך לאחר השוד, וגיליון הרשעות קודמות של הנאשם.

מטעם ההגנה - העידה אמו של הנאשם אשר סיפרה כי בנה עשה טעות גדולה. היא עצמה הייתה מוכנה להיות קורבן עבירה במקום נפגעת העבירה. עוד הסבירה כי גם ילדיו ואשתו, העתידה ללדת עוד שבועיים, שילמו מחיר בגין מעשהו.

תסקירים לעניין העונש יפורטו להלן.

תסקיר נפגעת עבירה יפורט אף הוא להלן.

4. טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני התובעת:

התובעת הפנתה בטיעוניה לגילה של נפגעת העבירה אשר הלכה ברחוב לתומה, לתוצאות הפגיעה כפי שהן נשקפות מתסקיר נפגעת העבירה, לתסקירי שירות המבחן וליחסו של הנאשם לעבירה.

התובעת הוסיפה והפנתה לפגיעה בערכים המוגנים שהינם ההגנה על אוכלוסיית הגיל השלישי וכן למדיניות ענישה בעבירות מסוג זה.

התובעת חתמה טיעוניה בעתירה לקביעת מתחם שהרף התחתון בו הוא שנתיים מאסר בפועל והרף העליון 5 שנים מאסר בפועל, כאשר היא סבורה שיש לגזור על הנאשם 4 שנים מאסר בפועל לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי משמעותי לטובת המתלוננת.

טיעוני ב"כ הנאשם:

בטיעונו, הפנה הסניגור לרקע המשפחתי המורכב של הנאשם, אשר העניש במעשהו לא רק את עצמו אלא גם את המשפחה המורחבת. לדידו, היה מקום לשלב את הנאשם בקהילה טיפולית סגורה. מהלך זה לא צלח, לא רק בגלל עמדת הנאשם, אלא גם בגלל קשיים בירוקרטיים לפי שאין לנאשם כסף לממן את הטיפול.

עוד הוסיף ב"כ הנאשם לעניין מתחם הענישה וביקש לקבוע מתחם בין 6 חודשים ל-28 חודשים מאסר בפועל.

האירוע עצמו לא היה מתוכנן והנזק אשר היה אמור להיגרם הוא נמוך יותר ממה שנגרם בפועל. רף האלימות במקרה זה, דחיפת נפגעת העבירה ונטילת תיקה, הינו נמוך, מבלי להקל ראש במיוחס לנאשם.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הוא הודה בכתב האישום כפי שהוא, ללא הסדר טיעון. ההרשעות של הנאשם

הינן מבית משפט לנוער וזה לנאשם המאסר הראשון.

הנאשם היה עצור מאחורי סורג ובריח כ-4 חודשים, ומאז יום 14.11.19 הוא עצור באיזוק אלקטרוני עד היום.

לשיטת ב"כ הנאשם, הרף התחתון של המתחם צריך להיות נמוך ואין מקום לגזור על הנאשם מאסר בפועל כלשהו או לחלופין, מאסר לתקופה קצרה.

הנאשם עצמו, בדבריו לעונש, הביע צער וחרטה על מעשהו.

5. דין והכרעה

א. על חומרת העבירה אין מקום וצורך להכביר במילים. בעבירת שוד המכוונת כנגד קשישים נעוצה "נבזות מיוחדת המצדיקה השתת ענישה ממשית ומרתיעה הכוללת רכיב משמעותי של מאסר מאחורי סורג ובריח". ראו לעניין זה דברי כבוד השופט דנציגר בע"פ 1041/14 **קרקני נ' מדינת ישראל** [5.10.2014].

לא בכדי נכתבו הדברים הללו לפי שהקשישים מהווים למרבה הצער טרף קל ומשום כך יש צורך להגן ביתר שאת על אותה אוכלוסייה מוחלשת. ביתר שאת יש לומר את הדברים כאשר נותנים את הדעת לתוצאות הקשות של הפגיעה בקשישים כפי שיבואר ויפורט במקרה זה.

"המגמה בה נקט ביהמ"ש זה היא מגמה מחמירה ביחס לעבירות מסוג זה, המבקרת את ההגנה על החיים והגוף של קבוצות אלה על פני נסיבות אישיות ומקלות של נאשמים... מגמה זו נכונה וראויה היא. בידינו חרב הענישה אותה יש להניף במקרים המתאימים".

ראה לעניין זה ע"פ 5931/11 **עבדולייב נגד מדינת ישראל** [22.10.2013].

ב. נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

למעשה השוד קדם תכנון מוקדם. ההחלטה בלב הנאשם לשדוד את המתלוננת גמלה בו ברגע שהבחין בה.

אין נפקא מינא האם נקט הנאשם באלימות ברף הגבוה, אם לאו. שעה שמדובר באוכלוסייה מבוגרת, **יש ליתן את הדעת לפגיעותם של הקשישים ולתוצאות הקשות העלולות לנבוע גם מדחיפה קלה.**

בנדון זה ברצוני להפנות לתסקיר נפגעת העבירה, תסקיר מכמיר לב. הנאשם הפך אותה למעשה מאשה עצמאית לשבר כלי.

תסקיר נפגעת עבירה מיום 5.8.20. המתלוננת אלמנה בת 84, ומאז הפגיעה בה היא מתגוררת עם עובדת זרה. עורכת התסקיר נדרשה לנסיבותיה האישיות של המתלוננת ובכלל זה לעברה. בתקופה שקדמה לתקיפתה ע"י הנאשם היא ניהלה, לתפיסתה, אורח חיים מספק ויציב, חוותה את עצמה כאשה עצמאית והתניידה ללא עזרה.

במהלך התקיפה הפתאומית היא איבדה את הכרתה והתעוררה בבית חולים. ילדיה נתקפו בבהלה משנחשפו למראה פניה החבול, בסוברם שהיא לא תשרוד. הוצג סיכום מחלה כי למתלוננת נגרם שבר **גם בזרוע שמאל. בשל הסיכון שבניתוח הזרוע עקב גילה של המתלוננת היא נותרה מוגבלת מהפעלה אקטיבית של הכתף וידה עודנה קשורה ומורמת במתלה במועד הכנת התסקיר אף שחלפה תקופה של למעלה משנה מאז ביצוע העבירה.**

כך הפכה האשה העצמאית לאשה המרבה לבלות במיטתה, אינה מסוגלת להליכה עצמאית משום שאינה יכולה לעשות שימוש במקל הליכה או בהליכון. היא נזקקת לסיוע בכל תחומי החיים ובהם אכילה, תלבושת ושמירה על היגיינה אישית.

בשל הקשיים הפיזיים היא חדלה לבקר במועדון האזורי לקשישים, הקשרים החברתיים שניהלה פסקו, מה שגרם לה לתחושת בידוד וניכור.

הפגיעה האלימה **בשכונת מגוריה** הותירה אותה המומה, חסרת בטחון והיא מתקשה להירדם.

המתלוננת מצויה בתהליך התדרדרות בכל היבט וילדיה חרדים וחוששים שהיא תסיים את חייה בסבל.

אחר כל אלה קבעה עורכת התסקיר כי הפגיעה קטעה את מהלך חיי המתלוננת בהיבטים הפיזיים, הבריאותיים והנפשיים וכי מצב המתלוננת עלול להחמיר.

התסקיר נחתם בהמלצה להשית על הנאשם, בין השאר, פיצוי כספי לטובת המתלוננת, אשר יהיה בו הכרה בפגיעה בה וסייע לה בהוצאות הטיפול והשיקום.

ג. אשר למדיניות הענישה

בע"פ **קרק** נדון עניינו של מערער אשר הורשע בשוד אגב כניסה למקום מגורים. המערער נכנס לביתה של המתלוננת, ילידת 1935, באמתלה של רכישת מקררם אשר ניצבו בחצר ביתה. לאחר שהעסקה סוכמה, המערער שאל אותה אם יש לה עודף מ-1,000 ₪. המתלוננת הביאה 100 ₪, המערער נטל את המעטפה מבלי לשלם למתלוננת, הנכדה שהבחינה בכך צעקה "סבתא הוא גנב", אך הוא דחף אותה והיא נפלה על הרצפה, שעה שהמערער ברח מהבית.

כתב האישום המתוקן מונה אירוע נוסף. המערער נכנס לדירה בה זוג קשישים, ילידי 1925, בתואנה שהוא מבקש לשתות כוס מים, בנסיבות שאינן צריכות לגזר הדין, חטף המערער ארנק מידי המתלוננת.

המערער נדון, בין השאר, ל-50 חודשים מאסר בפועל ופיצוי כספי למתלוננים בשני המקרים.

ערעורו לבית המשפט העליון נדחה כאשר בית המשפט העליון מאמץ את מתחם הענישה ההולם אשר נקבע בבית משפט המחוזי, **בין שנתיים וחצי לחמש שנים מאסר בפועל**.

יצוין, כי המערער ידע בעבר עונשים של מאסר בפועל.

ע"פ 1873/13 **בניטה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו,) הורשע המערער על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין ובעבירת הסתייעות ברכב לביצוע פשע, לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961. על פי כתב האישום המתוקן, המערער והנאשם 2 הבחינו בקשישה כבת 84 בעת שמשכה ₪ 5,000 מחשבון הבנק שלה והחליטו לשדוד אותה. כשיצאה המתלוננת מסניף הבנק, עקב אחריה המערער וכשהיא נעצרה הוא התקרב אליה מאחור ומשך בחוזקה את התיק שהיה תלוי על כתפה עד ששחרר מאחיזתה והפיל אותה לרצפה. המערער ברח עם התיק לעבר הרכב בו חיכה לו הנאשם 2 ושניהם נמלטו מהמקום. התיק הכיל, בין היתר, ₪ 5,000 במזומן וחפצים שונים השייכים למתלוננת. המתלוננת פונתה לבית חולים ברזילי, שם התברר כי נחבלה בידה השמאלית, בכף ידה הימנית ובברכיה והיא נזקקה לטיפול רפואי.

על המערער הושת עונש של 36 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירת נשק מסוג פשע; ופיצוי למתלוננת בסך ₪ 15,000.

ערעורו על חומרת העונש נדחה תוך שבית המשפט מצוין כי יש מקום לענישה מחמירה שעה שמדובר בעבירה המכוונת כלפי אדם חלש וכי יש צורך בהגנה על הקבוצות החלשות בחברה ביניהן גם הקשישים.

בע"פ 5931/11 **דוד עבדולייב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.10.13) הורשע המערער על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, שהראשונה שבהן הינה עבירת שוד. המערער עקב אחרי קשישה, ילידת 1935, אשר יצאה מסניף בנק וברשותה כסף במזומן בסך ₪ 4,000. עם הגיעה לביתה, אחז בחוזקה את התיק ומשך אותו בכוח מידיה וברח. כתוצאה מעוצמת המשיכה, נחבט ראשה של המתלוננת בדלת המעלית ונגרמה לה המטומה גדולה במצח הימני.

האישום השני מייחס לו עבירות גניבה והונאה בכרטיס חיוב. המערער עקב אחרי המתלוננת, שהינה ילידת 1941. עם הגיעה לביתה, הוא ניצל שעת כושר וחטף את תיקה אשר היה על הרצפה והכיל ₪ 3,700. באמצעות כרטיס אשראי אשר היה בתיק הוא משך סכום של ₪ 2,500.

המערער נדון, בין השאר, ל-6 שנים מאסר בפועל, כאשר במסגרת גזר הדין הופעל מאסר על תנאי בן שנתיים, בגין עבירות דומות **לריצוי במצטבר**.

הערעור על חומרת העונש נדחה, תוך קביעת בית המשפט העליון, כי העונש שהושת נמצא "בתחומי רף הענישה שנקבע לעבירת שוד שהאלימות שננקטה בגדרה אינה ברף העליון".

אשר על כן, אני קובע כי מתחם הענישה ינוע משנתיים מאסר בפעל ועד חמש שנים מאסר בפועל.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה .ד

הנאשם נשוי, אב לילדים, ואשתו עתידה ללדת בשבועות הקרובים.

הנאשם נוטל אחריות על מעשיו, כך מכל מקום, בפני בית המשפט.

בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירים.

התסקיר הראשון מיום 2.8.20 התייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם, בן 27, נשוי ואב ל 2 ילדים. בהמשך, טען הנאשם בפני קצינת המבחן כי אינו זוכר את פרטי האירוע וכי אפשר שמי מהאנשים אשר שהה במקום עימו הכניס חומר לשתייה שלו וגרם לו ערפול חושים. הגם שהוא צרך חשיש קודם לביצוע העבירה, הוא אינו סבור שהשימוש בחשיש הוא זה אשר השפיע עליו וגרם לו לבצע את העבירה. לדבריו, הוא צורך חשיש משחר נעוריו, הוא רואה בכך דבר חיובי אך הוא מבין את הצורך בגמילה במסגרת סגורה ארוכת טווח. משכך, עתרה קצינת המבחן לדחות הדיון במספר חודשים על מנת לשלב את הנאשם בקהילה טיפולית יעודית.

ביום 9.8.20, המועד שנקבע לטיעונים לעונש, נתבקשה דחייה מאת ב"כ הנאשם. בין שאר הנימוקים צוין כי אפשר שבשל קשיי שפה הבינה קצינת המבחן מפי הנאשם כי אינו נוטל אחריות על ביצוע העבירה. למען הסר ספק, הנאשם חזר והודה בפניו כי ביצע את העבירה וכי היה שתוי אותה עת. על כן ולפי שממילא נתבקשה דחייה ע"י שירות המבחן, נעתרתי לבקשה והמלצתי כי קצין מבחן דובר השפה הערבית יטפל בעניינו.

התסקיר השני מיום 11.10.20 מציין כי מאז החלטת הדחייה, הנאשם לא נענה לפניות חוזרות ונשנות של קצינת המבחן וכי רק בהתערבות באת כוחו נוצר הקשר. **לגופם של דברים, בדיקות העלו כי הנאשם ממשיך לצרוך קנאביס, זאת בפער להצהרותיו כי חדל מלעשות כן. גם כאשר עומת עם תוצאות הבדיקות, המשיך הנאשם להכחיש כי הוא ממשיך לצרוך סמים.**

קצינת המבחן נמנעה מהמלצה שיקומית וטיפולית לפי שהתרשמה כי אין לנאשם מוטיבציה

ממשית לשינוי, כמו גם היעדר כוחות ויכולות לשינוי מצבו.

לנאשם, 2 הרשעות מבית משפט לנוער מהשנים 2010-2011 בגין עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, החזקת סמים לצריכה עצמית וגניבה. יצוין, כי על פי לשון גזר הדין בת"פ 32045-12-10 קיים תיק נוסף של בית משפט לנוער 1386/2008, בו הושתה עליו התחייבות להימנע מעבירה.

6. במאזן הזכות יש ליתן משקל לעובדת היות הנאשם במעצר עד תום ההליכים תחת פיקוח אלקטרוני תקופה ממושכת. אכן, חוק הפיקוח האלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על תנאי (תיקוני חקיקה), תשע"ה-2014 נעדר התייחסות לסוגיית ניכוי ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני מתקופת מאסר.

השאלה העקרונית האם יש לנכות את ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני מתקופת המאסר אם לאו הוכרעה בפסיקה. נקבע כי אין לנכות את ימי המעצר מתקופת המאסר. ראה לעניין זה דברי כב' השופט ג'ובראן בע"פ 7768/15 פלוני נ' מדינת ישראל (20.4.16), פסקה 33.

עם זאת, תקופת המעצר בפיקוח אלקטרוני יכול שתשמש כשיקול לקולא בבוא בית המשפט לגזור את עונשו של נאשם (ראה סוף פסקה 43 לפסק הדין).

המשנה לנשיאה כב' השופט רובינשטיין קבע בחוות דעתו כהאי לישנא:

"ואחר שאמרנו את אלה, וההבחנה ברורה, לדעתי יש מקום להתחשבות בתקופה ארוכה של מעצר בפיקוח אלקטרוני-כמו גם מעצר בית מלא בכלל-בגדרי הענישה, אך כי כמובן לא במידה זהה למעצר במתקן כליאה, והדגש בעיניי הוא על תקופה ארוכה".
(ראה פסקה ד לחוות הדעת).

ומן הכלל אל הפרט : הנאשם היה במעצר של ממש מיום 18.7.19 ועד יום 14.11.19 ומאז ועד היום הוא נתון במעצר תחת פיקוח אלקטרוני תקופה העולה כדי שנה אחת. לטעמי, פרק זמן זה של מעצר בפיקוח אלקטרוני, עונה על אמת המידה שהתווה כב' השופט רובינשטיין.

7. אשר לפיצוי-ככלל, לבית המשפט נתונה סמכות מכוח הוראת סעיף 77(א) לחוק, לחייב מורשע בדין בתשלום פיצוי בגין נזק או סבל שנשא בו הקורבן, ובפסיקה נקבע שאין צורך להוכיח את שיעורו והוא עניין להערכתו של ביהמ"ש (ראו: רע"פ 2976/01, אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3), 418), וע"פ 6452/09 קאסם עלי נ' מדינת ישראל (22.07.2010).

8. סוף דבר - הנאשם המיט חורבן על המתלוננת. מאשה עצמאית הפכה באחת לסיעודית ותלויה באחרים. טענתו כי לא התכוון להביא לתוצאה הקשה הינה בבחינת זעקת הקוזק הנגזל. הנאשם אף לא שינה מאורחותיו הקלוקלות והמשיך לצרוך סמים גם שעה שעניינו היה עומד ותלוי בפני שירות המבחן.

אלמלא העתירה העונשית של ב"כ המאשימה ל 4 שנים מאסר בפועל, הייתי משית על הנאשם עונש חמור מכך.

יש להציב אפוא את עונשו של הנאשם ברף העליון של המתחם תוך התחשבות בנטילת האחריות **ובתקופה הממושכת של המעצר באיזוק אלקטרוני.**

9. אשר על כן אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים :

44 ח' מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו מיום 18.7.19 ועד יום 14.11.19.

שנתיים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסרו שלא יעבור עבירה מסוג פשע כנגד הגוף או כנגד הרכוש.

6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסרו שלא יעבור עבירה מסוג עוון כנגד הגוף או כנגד הרכוש.

אני מחייב את הנאשם לשלם למתלוננת פיצוי בסך 50,000 ש"ח. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד לא יאחר מיום 1.2.21.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ב חשוון תשפ"א, 9 נובמבר 2020, במעמד הצדדים.